

ŞƏRƏFLİ ÖMRÜN ELM VƏ TƏHSİL NAXIŞLARI

Knyaz ASLAN

Bakı Dövlət Universiteti

*Kitabşünaslıq və Nəşriyyat işi kafedrasının müdiri,
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent*

İnsan ömrü rəngarəng bir xalığı bənzəyir. İllər boyu ilmə-ilmə toxunduqca əvlanlaşır, bənzərsizləşir. Ömür xalısının hər ilməsindən bir xatirə, hər naxışından bir yaşantı, hər rəngindən bir arzu boy göstərir. Bu baxımdan 70 illik ömür xalısı mənalı, məzmunlu, rəngarəng olan professor Xəlil İsmayılovu Azərbaycan elmi ictimaiyyəti, çoxsaylı kitabxana işçiləri, iş yoldaşları vətənpərvər ziyalı, zəhmətkeş tədqiqatçı, cəfəkeş alim və qayğıkeş insan kimi tanıyırlar. O, bu ad-sana, şan-şöhrətə asanlıqla çatmayıb. Həyatın çətinliklərinə sinə gərib, mübarizə dolu sınaqlardan çıxıb, həmişə işığa-nura doğru irəliləyib...

Xəlil İsmayıl oğlu İsmayılov 1945-ci il iyulun 1-də Azərbaycanın Gədəbəy bölgəsinin Düz Rəsullu kəndində dünyaya göz açıb. 1952-1959-cu illərdə Düz Rəsullu kənd yeddillik məktəbində, 1959-1963-cü illərdə isə Çay Rəsullu kənd orta məktəblərində təhsil alıb, 11-ci sinfi müvəffəqiyyətlə başa vurub.

1964-1966-cı illərdə hərbi xidmətdə olub, əsgəri borcunu ödəyib.

1967-ci ildə ata-ana yurdundan başlanan yol X.İsmayılovu paytaxt Bakıya doğru pərvazlandırıb. Əmək fəaliyyəti burada başlayıb, ali məktəbin qapıları üzünə burada taybatay açılıb... Yeni Bakı Neft Emalı Zavodunda fəhlə kimi əmək fəaliyyətinə başlayıb.

Ali təhsil almaq arzusu ilə yaşayan X.İsmayılov 1967-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq fakültəsinə daxil olub və 1972-ci ildə ali məktəbi kitabxanaçı-bibliograf ixtisası üzrə bitirib.

Gənc mütəxəssis kimi bir müddət OADKYC-nin Mərkəzi Komitəsində təlimatçı, baş təlimatçı, təşkilat şöbəsinin müdiri əvəzi vəzifələrində çalışıb.

X.İsmayılov 1974-cü ildə BDU-nun Kitabxanaşünaslıq kafedrasına dəvət edilərək, laborant vəzifəsinə təyin edilib, özünü bacarıqlı və işgüzar kadr kimi təsdiqləyə bilib, qısa müddət ərzində baş laborant, müəllim və baş müəllim vəzifələrində pillə-pillə irəliləyib.

1976-1979-cu illərdə BDU-nun Kitabxanaşünaslıq kafedrasının əyani aspiranturasında təhsil alıb. İllər uzununu elmi araşdırma yollarında uğurla irəliləyən X.İsmayılov Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovun elmi rəhbərliyi ilə o dövr üçün çox aktual olan "Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycanda partiya kitabxanaları: tarixi, müasir vəziyyəti və inkişaf

perspektivləri" mövzusunda namizədlik dissertasiyası üzərində işləyib. Elə bu zəhmətsevərliyi nəticəsində dissertasiya işini 1984-cü ildə Moskva Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində fəaliyyət göstərən İxtisaslaşdırılmış Müdafiə Şurasında müdafiə edərək, pedaqoji elmlər namizədi alimlik dərəcəsinə layiq görülüb.

Qeyd edək ki, sovet dövründə digər müttəfiq respublikalarda olduğu kimi Azərbaycanda da partiya kitabxanalarının geniş şəbəkəsi fəaliyyət göstərirdi. Həmin kitabxanalar o zaman Sovet İttifaqında hakimiyyətdə olan yeganə hegemon partiyasının siyasi ideologiyasını təbliğ etməklə yanaşı, həm də çoxsaylı mütəxəssis rəhbər işçilər arasında hərtərəfli kitabxana-informasiya işi də aparırdı. Sovet hakimiyyəti illərində partiya kitabxanaları bütövlükdə ölkə miqyasında fəaliyyət göstərən çoxmiqyonlu ziyalılar arasında kitabxana-informasiya işinin təşkilatçısı kimi müəyyən mədəni işlər görürdü.

Elə buna görə X.İsmayılov uzun illər bu sahədə araşdırma apararaq böyük bir dövrün arxiv materiallarını diqqətlə öyrənmiş, partiya kitabxanalarının keçdiyi tarixi yolu hərtərəfli təhlil etmiş, onların iş təcrübələrini ümumiləşdirmiş və topladığı zəngin materiallar əsasında qiymətli elmi əsər yazmağa nail olmuşdu. Bu dissertasiya işinə ixtisaslaşdırılmış müdafiə şurası yüksək qiymət vermiş, onu SSRİ-də partiya kitabxanaları haqqında yazılmış ilk elmi əsər kimi çapa layiq görmüşdü.

Elmi-pedaqoji sahədə mühüm nailiyyətlər qazanan X.İsmayılov 1986-cı ildə BDU-nun Kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti vəzifəsinə seçilib. Kollektivin etimadını qazanan alim 1990-1993-cü illərdə həmin kafedranın müdiri vəzifəsini layiqincə yerinə yetirməyə nail olub.

1993-cü ildə BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanı vəzifəsində çalışmağa başlayan X.İsmayılov bu qurumu Azərbaycan Respublikasında müstəqillik dövrünün tələblərinə uyğun şəkildə daha da inkişaf etdirmiş, özünü universitetin tədris prosesini dərinləndirən ali təhsil mütəxəssisi və səriştəli təşkilatçı kimi tanıdı bilmiş, 2011-ci ilə qədər bu vəzifəni bacarıqla həyata keçirmişdir.

Qətiyyətlə demək olar ki, mövcud olduğu 70 ilə yaxın müddət ərzində özünəməxsus zəngin ənənələr formalaşdırmış Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq, bibliografyaşünaslıq və kitabşünaslıq elmi və təhsili sahələrində əsas elmi-tədqiqat mərkəzi kimi formalaşmışdır.

BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin respublikamızın çoxsaylı kitabxanaları üçün yüksək ixtisaslı kadr hazırlamaq istiqamətində rolu əvəzsizdir. Məlum olduğu kimi, müasir dövrdə kitabxanaçı kadrlar dünya təhsil sisteminin təcrübəsinə əsaslanmaqla, kitabxana və informasiya işinin spesifik xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla hazırlanır. Respublikamızda çoxpilləli ali təhsilə keçilməsi ilə əlaqədar olaraq X.İsmayılovun dekanlığı dövründən – 1993-1994-cü tədris ilindən kitabxanaçılıq təhsili üzrə bakalavr, 1996-1997-ci tədris ilindən isə magistr hazırlığı yüksək səviyyədə həyata keçirilməkdədir. Hər iki ali təhsil səviyyəsinin tədris planları tərtib olunmuş, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

tərəfindən təsdiq edilmişdir. Bakalavr hazırlığı tədris planında əsaslı elmlərin, ümumi ixtisas fənlərinin öyrənilməsinə, magistr hazırlığı planında isə ixtisaslaşmalara daha geniş yer ayrılmışdır. Həmin dövrdə fakültənin yüksək ixtisaslı kadr hazırlığı sahəsindəki müstəsna xidmətləri, böyük elmi potensialı malik olması, tədris-təbiiyə və elmi işlər sahəsində universitet fakültələri arasında qabaqcıl yerlərdən birini tutması da burada bütün işlərin öz qaydasında olmasının, kollektivin düzgün idarə olunmasının nəticəsidir.

Prof. X.İsmayılov eyni zamanda 2007-ci ildən Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin aparıcı kafedralarından biri olan Kitabxana resursları və informasiya axtarış sistemləri kafedrasına rəhbərlik edir. Qeyd edək ki, əvvəllər "Kitabxana fondu və kataloqların təşkili" kimi formalaşmış bu kafedranın müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq "Kitabxana resursları və informasiya axtarış sistemləri" adlandırılması təkcə kafedranın adında deyil, burada həyata keçirilən işlərin məzmununda da aşkar şəkildə özünü göstərməkdədir. Məsələn, informasiyalaşdırılmış cəmiyyətdə baş verən dəyişiklikləri özündə əks etdirən "Kitabxana-informasiya resursları", "Universal Onluq Təsnifat: quruluşu və tətbiqi prinsipləri", "Kitabxana sənədlərinin mühafizəsi və bərpası", "Sənədlərin bibliografik təsviri, təsnifləşdirilməsi və nəşr standartları" kimi yeniləşdirilmiş fənlərin tədris planına salınması buna misal ola bilər. Hazırda kafedrada respublika kitabxanalarında avtomatlaşdırılmış kataloqlaşdırmanın inkişafına, elektron kataloqun yaradılması sahəsində elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasına xüsusi diqqət yetirilir. Kafedranın nəzəndə ayrıca "Kitabxana resursları və informasiya axtarış sistemləri" tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Bu da sevindirici haldır ki, 2007-ci ildən kafedra üçün magistraturaya yer ayrılmasına başlanılmışdır.

Kitabxana resursları və informasiya axtarış sistemləri kafedrasının elmi-tədqiqat istiqaməti kitabxanaların informasiya resurslarının tədqiqi və ondan istifadənin səmərəli yollarının müəyyən edilməsidir. Bu istiqamətdə kafedra müdiri prof. X.İsmayılovun fəaliyyəti xüsusi vurğulanmalıdır.

Prof. X.İsmayılov kitabxanaşünaslıq elminin aktual problemlərinə və ölkədə kitabxana işinin daha da yaxşılaşdırılmasına dair 100-dən çox elmi əsərin, o cümlədən bir sıra monoqrafiya, dərs vəsaiti və elmi məqalələrin müəllifidir. Alimin 1995-ci ildə nəşr etdiyi "Kitabxana işinin idarə edilməsinin metodiki və təşkilati məsələləri" adlı dərs vəsaiti bu gün də müəllimlərin, tələbələrin, gənc tədqiqatçıların müraciət etdiyi kitablardandır.

2000-ci ildə Bakı Universiteti Nəşriyyatında işıq üzü görmüş "Azərbaycan Respublikasında kitabxana işinin metodik təminat sistemi (1918-2000-ci illər; tarixi, müasir vəziyyəti və perspektivləri)" adlı monoqrafiya prof. X.İsmayılovun ən sanballı elmi tədqiqatlarından biridir. Bu monoqrafiya əvvəllər elmi-tədqiqat obyektı olmayan problemlərdən birinə – Azərbaycanda kitabxanaların metodik təminat sisteminin yaradılması və təkmilləşdirilməsi məsələlərinin elmi cəhətdən ümumiləşdirilməsi və təhlilinə həsr olunmuşdur. Kitabda ilk dəfə olaraq respublikamızda metodik təminatın nəzəri və təcrübi inkişaf yolları tədqiqata cəlb

edilmiş, kitabxanaçılıq işi üzrə ilk metodik mərkəzlərin meydana gəlməsi, ayrı-ayrı tarixi mərhələlərdə dövlət kütləvi kitabxana sistemi ilə yanaşı, Elmlər Akademiyası, Həmkarlar İttifaqı, tibb, texnika, kənd təsərrüfatı, təhsil və uşaq kitabxana şəbəkələrinin metodik təminatı zəngin arxiv materialları əsasında araşdırılmışdır.

Bu sanballı monoqrafiya müəllifin Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovun elmi məsləhətçiliyi ilə yazdığı doktorluq dissertasiyasının əsasını təşkil etmişdir. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının əmri ilə Bakı Dövlət Universitetində yaradılmış Birdəfəlik Dissertasiya Şurasının 15 may 2004-cü ildə keçirilən iclasında Xəlil İsmayılov "Azərbaycan Respublikasında kitabxana işinin metodik təminat sistemi: tarixi, müasir vəziyyəti və perspektivləri (1918-2000-ci illər)" mövzusunda doktorluq dissertasiyasını uğurla müdafiə edərək tarix elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

Məlumdur ki, müasir dövrdə ümumbəşəri və milli kitabxana-informasiya sərəvətlərindən səmərəli şəkildə istifadə olunmasa, cəmiyyətdə elm, təhsil, mədəniyyət və texnikanın heç bir sahəsi inkişaf edə bilməz. Dünya kitabxanaçılıq işinin tarixi təcrübəsi sübut etmişdir ki, hər bir ölkədə kitabxana işinin inkişaf edib təşəkkül tapması həlledici dərəcədə bu mürəkkəb prosesin metodik təminatından asılıdır. İndiki dövrdə kitabxanaların metodik təminatının ənənəvi olaraq daşdığı mənə dəyişmiş, cəmiyyət və keyfiyyət baxımından xeyli zənginləşmişdir. Təbii ki, bu inkişaf ilk növbədə dünya miqyasında kitabxana işinin yeni mərhələyə daxil olması, cəmiyyətdəki informasiya proseslərinə inteqrasiyası ilə əlaqədardır. Respublikamızın müstəqilliyi şəraitində bu məsələ kitabxana işinin ən aktual problemlərindən birinə çevrilmişdir. Kitabxanaların metodik təminatı anlayışının müasir mahiyyətinin düzgün dərk edilməsi hazırda dünya informasiya məkanında baş verən yeni mürəkkəb proseslərin və bu proseslərlə əlaqədar kitabxanaların fəaliyyətində meydana gələn konseptual yeniləşmənin dərindən və hərtərəfli öyrənilməsinə tələb edir.

X.İsmayılovun doktorluq dissertasiyasında geniş faktik, statistik və arxiv materiallarının ilk dəfə elmi dövriyyəyə gətirilməsi əsasında Azərbaycanda kitabxana işinin metodik təminat sisteminin bütün inkişaf mərhələlərinin, vəziyyətinin və müasir problemlərinin öyrənilib ümumiləşdirilməsi diqqəti cəlb edir. Burada kitabxanaların metodik təminatı ilə əlaqədar 80 illik tarixi dövr ərzində meydana çıxmış nəzəri, metodik, təşkilati məsələlərin mahiyyətinin xronoloji ardıcılıqla, ölkədə kitabxana işinin inkişaf prosesləri ilə vəhdətdə təhlili də maraq doğurur. Müəllif bu elmi-tədqiqat işində ölkədə kitabxana işinin metodik təminat sisteminin yeniləşməsi konsepsiyasını, onun strateji istiqamətlərini müəyyənləşdirərkən bir sıra vacib amilləri nəzərə almışdır. Onların sırasına metodik təminat sisteminin məqsədli proqramlaşdırılması; elmi əsaslarının gücləndirilməsi; informasiya funksiyalarının genişlənməsi; kitabxana işçilərinin fasiləsiz təhsil sistemində iştirakı; informasiya təminat sisteminin strukturunun təkmilləşdirilməsi; metodistlərin statusu və peşə səviyyəsinin

Kitabxanası

yüksəldilməsi kimi aktual məsələlər daxildir. Elə buna görə də həm Azərbaycanın, həm də Rusiyanın nüfuzlu kitabxanaşünas alimləri bu doktorluq dissertasiyasını yüksək qiymətləndirmiş, onu kitabxanaşünaslıq elmində yeni istiqamət adlandırmışlar.

Tədqiqatçının iki dəfə – 2005 və 2008-ci illərdə nəşr edilərək mütəxəssislərə və tələbələrə təqdim olunmuş “Kitabxana menecmentinin əsasları” adlı dərs vəsaiti də maraqla qarşılanmışdır. Kitabda idarəetmənin daha geniş təzahürü kimi meydana çıxan kitabxana menecmentinin mahiyyəti, hüquqi əsasları, məqsədləri, vəzifələri, prinsipləri və funksiyaları elmi şəkildə ümumiləşdirilmiş və təhlil edilmişdir.

Prof. X.İsmayılov eyni zamanda öz təşəbbüsü ilə Azərbaycanda 1997-ci ildən nəşr olunan “Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya” elmi-nəzəri və təcrübi ixtisas jurnalının təsisçisi və baş redaktoru kimi də mühüm bir fəaliyyət sahəsi ilə məşğuldur. Onun ümumi rəhbərliyi ilə bu jurnalın hər il 9-10 çap vərəqi həcmində 2 nömrəsi nəşr olunur ki, burada kitabxanaşünaslıq, bibliografiyaşünaslıq, kitabşünaslıq və informatika elmlərinin aktual problemləri ilə bağlı tanınmış alimlərin, müəllimlərin, doktorantların, magistrantların, eləcə də digər mütəxəssislərin elmi məqalələri işıq üzünə çıxır. Təsədüfi deyil ki, bu jurnal müvafiq sahələrlə məşğul olan mütəxəssislər, həmçinin kitabxana işçiləri, gənc tədqiqatçılar və tələbələr üçün ilkin mənbə rolunu oynayır və gündən-günə elmi dairələrdə onun nüfuzu artır.

Bir təqdirəlayiq məsələni də qeyd edək ki, 2009-cu ildə “Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya” elmi-nəzəri və təcrübi jurnalının bibliografik göstəricisi nəşr edilmişdir. 1997-2008-ci illəri əhatə edən göstəricinin müəllifləri prof. X.İsmayılov və dos. N.İsmayılovdur. Göstəricidə jurnalın çapdan çıxmış bütün nömrələri təhlil edilmiş, orada dərc olunan məqalələrin hamısının bibliografik təsviri verilmişdir. Ümumilikdə 392 bibliografik təsviri özündə əks etdirən göstəricinin əsas hissəsi 9 bölmədən ibarətdir. Göstəricinin sonunda vəsaitdən istifadəni asanlaşdırmaq məqsədi ilə yardımçı aparat da tərtib edilmişdir. Jurnalda dərc edilmiş yüksək elmi və təcrübi əhəmiyyətə malik olan elmi məqalələrə tələbatın artması ilə bağlı olaraq onlar haqqında dolğun bibliografik informasiya verən bir analitik bibliografik göstərici hazırda tələbələrin, gənc araşdırıcıların və mütəxəssislərin ən çox mürciət etdiyi vəsaitlər sırasındadır.

Prof. X.İsmayılov 1999-cu ildə fakültənin bir sıra əməkdaşları və respublikanın kitabxana ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə birgə təsis edilmiş Azərbaycanda Kitabxana İşinin İnkişafı Assosiasiyasının (AKİİA) prezidenti kimi də çoxsahəli iş aparır. O, bu qurumun xətti ilə ABŞ, Fransa, Belçika, Norveç kimi dünyanın bir sıra inkişaf etmiş ölkələrində, eləcə də Rusiya və Gürcüstanda beynəlxalq elmi konfranslarda Azərbaycan kitabxana ictimaiyyətini layiqincə təmsil etmiş, elm, təhsil, maarif və kitabxana-informasiya problemləri üzrə maraqlı məruzələrlə çıxış etmiş, həmin mövzular ətrafında aparılan müzakirələrdə fəallıq göstərmişdir.

Prof. X.İsmayılovun rəhbərlik etdiyi AKİİA yaradıldığı vaxtdan dərhal sonra dünyanın bir çox ölkələrində fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilatlarla sıx işgüzar əlaqələr qurmağa başlamışdır. Bunların arasında ilk növbədə ABŞ-in Azərbaycandakı səfirliyi, Açıq Cəmiyyət İnstitutunun Bakı ofisi, Amerika Kitabxana Assosiasiyası mühüm yer tutur. Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin bir çox beynəlxalq proqramlarda və layihələrdə yaxından iştirakı AKİİA-nın təşkilatı dəstəyi ilə mümkün olmuşdur. Bu layihə və tədbirlər təkcə universitetdə deyil, bütövlükdə respublikamızda kitabxana işinə fayda gətirmişdir. Belə tədbirlər içərisində 1999-cu ildə ABŞ-in Azərbaycandakı səfirliyinin təşkilatı və maliyyə yardımı ilə keçirilmiş seminarı qeyd etmək olar. Respublikamızda kitabxana fəaliyyəti ilə bağlı ilk beynəlxalq tədbir olan bu seminar ABŞ-dan, Litvadan və Rusiya Federasiyasından gəlmiş kitabxanaçı mütəxəssislər qatılmışdı. Burada müasir kitabxana-bibliografiya fəaliyyətində geniş istifadə olunan məşinlə oxunan kataloqlaşdırma (MARC) texnologiyaları müzakirə edilmişdir. Xaricdən gələn qonaqlar fakültədə olan tədris prosesi ilə tanış olmuşdular.

Bundan başqa, həmin il AKİİA-nın və Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi alimlərinin təklifi, eləcə də ABŞ səfirliyinin dəstəyi ilə Bakıda Kitabxanaçılar üçün İnformasiya-Resurs və Təlim Mərkəzi təsis edilmişdir. Burada kitabxana işçiləri ilə yanaşı, fakültənin əməkdaşları da yeni kitabxana-informasiya texnologiyalarına dair məşğələlərdə iştirak etmişdilər. Bu mərkəzin rəhbərləri olan amerikalı kitabxana mütəxəssisi Pol Miller və digər mütəxəssislər BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin beynəlxalq nüfuz və əlaqələrinin genişlənməsinə öz yardımlarını göstərmişdilər.

1990-2000-ci illərdə BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin beynəlxalq əlaqələrinin inkişafında Avrasiya fondunun dəstəyi də mühüm rol oynamışdır. Cənubi Qafqaz respublikalarında kitabxana təşkilatlarının fəaliyyətinin gücləndirilməsinə yönəlmiş “Qafqaz” Treninq layihəsində mütəxəssislər üçün yeni tipli interaktiv məşğələlər təşkil etmişdi. Bu işdə fakültənin əməkdaşlarına amerikalı və gürcü mütəxəssislər yardım göstərmişdilər. Layihə çərçivəsində AKİİA-nın prezidenti prof. X.İsmayılov bir neçə dəfə Tiflis şəhərində olmuş, gürcü həmkarları ilə faydalı görüşlər keçirmişdi.

Prof. X.İsmayılovun rəhbərliyi ilə BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin beynəlxalq əlaqələrinin genişləndirilməsində Avropa Şurasının TESIS proqramı çərçivəsində həyata keçirilən “Universitetlərin modernləşməsi” proqramının da böyük əhəmiyyəti olmuşdur. Bu uzunmüddətli proqram Avropanın inkişaf etmiş ölkələrinin, ilk növbədə Fransa və Belçikanın ali təhsil sahəsində təcrübəsinin öyrənilməsinə və MDB ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda tətbiq edilməsinə nəzərdə tuturdu. Bu layihə çərçivəsində prof. X.İsmayılov 2001-ci ilin iyulunda Belçikanın Namur şəhərində, 2003-cü ilin mayında isə Fransanın müxtəlif şəhərlərində yerləşən ali məktəblərdə təhsil işinin təşkili ilə yaxından tanış olmuşdur. Qeyd edək ki, bu proqram çərçivəsində fakültənin müəllimi Əliyusif Məmmədov da 2002-ci ilin noyabrında Lion

şəhərində yerləşən Milli Ali Kitabxanaçılıq İnformasiya Mərkəzində keçirilən təlimlərdə iştirak etmişdir.

BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin yaxından iştirak etdiyi digər bir beynəlxalq layihə ABŞ Dövlət Departamentinin yardımı ilə həyata keçirilmiş BDU və İndiana Universitetləri (ABŞ) arasında əlaqə proqramı olmuşdur. Hər iki universitetin pedaqoji kollektivi arasında əlaqələrin yaradılması, təcrübənin qarşılıqlı öyrənilməsinə yönəlmiş bu layihədə əsasən BDU-nun Tarix, Hüquq, Jurnalistika və Kitabxanaçılıq-informasiya fakültələrinin əməkdaşları yaxından iştirak etmişlər.

Qeyd edək ki, AKİİA kitabxana-informasiya fəaliyyəti sahəsində dünyanın ən böyük beynəlxalq təşkilatına - İFLA-ya Azərbaycandan üzv kimi qəbul edilmiş ilk təşkilat olmuşdur. AKİİA-nın prezidenti prof. X.İsmayılov üç dəfə (2001-ci il, Boston (ABŞ); 2005-ci il, Oslo (Norveç); 2006-cı il, Seul (Cənubi Koreya)) İFLA-nın illik konfranslarında Azərbaycan nümayəndə heyətinə başçılıq etmişdir.

2004-cü il noyabrın 4-dən 11-dək Açıq Cəmiyyət İnstitutunun yardımı ilə prof. X.İsmayılovun başçılığı ilə Azərbaycanı təmsil edən nümayəndə heyəti Litvaya səfər etmişdir. Azərbaycanlı mütəxəssislər həmin ölkədə kitabxanaçılıq işi, kitabxanaçılıq-informasiya təhsili, peşə təşkilatlarının fəaliyyəti, eləcə də Vilyus Universitetinin işi, bu ali məktəbin elmi kitabxanasının fəaliyyəti və kitabxanaçılıq fakültəsinin işi ilə yaxından tanış olmuşlar.

Prof. X.İsmayılov Azərbaycanda ali kitabxanaçılıq-bibliografiya təhsilinin inkişafına, yüksək ixtisaslı mütəxəssis kadrlar hazırlanmasına da xüsusi diqqət yetirir. Elə bunun məntiqi nəticəsidir ki, kafedranın gənc müəllimi Seyda Xələfova prof. X.İsmayılovun elmi rəhbərliyi ilə 2008-ci ildə "XX əsrin 70-80-ci illərində Azərbaycanda dövlət kütləvi kitabxana şəbəkəsinin inkişafı (Azərbaycan Respublikası kütləvi kitabxanalar şəbəkəsinin materialları əsasında)" mövzusunda dissertasiya işini uğurla müdafiə etmiş, 3356.01 – "Kitabxanaşünaslıq, bibliografiyaşünaslıq və kitabşünaslıq" ixtisasında tarix üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır.

Bununla yanaşı, prof. X.İsmayılovun elmi rəhbərliyi ilə 10 fevral 2015-ci ildə BDU-nun Kitabxana resursları və informasiya axtarışları sitemləri kafedrasının dissertantı Zahidə Tofiq qızı Rzayeva "Respublika elmi kitabxanalarında informasiya axtarış sistemlərinin formalaşması mərhələləri (M.F.Axundov adına Milli Kitabxana, AMEA-nın Mərkəzi Emi Kitabxanası, Respublika Elmi-Texniki Kitabxanası (1960-2005-ci illər))" mövzusunda, Bibliografiyaşünaslıq kafedrasının dissertantı İradə Ziyadxan qızı Bayramova isə "Azərbaycan Respublikasının regionlarının kitabxana-bibliografik informasiya təminatı sistemi: müasir vəziyyəti və perspektivləri (2000-2012-ci illər) (Gəncə-Qazax və Lənkəran iqtisadi regionlarının materialları əsasında)" mövzusunda dissertasiya işləri müdafiə edərək 3356.01 – "Kitabxanaşünaslıq, bibliografiyaşünaslıq və kitabşünaslıq" ixtisasında tarix üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışlar.

Bundan başqa, elə bu ərsəfədə prof. X.İsmayılovun elmi rəhbərliyi ilə Kitabxana resursları və informasiya axtarış sistemləri kafedrasının dissertantları Rəşad Əhmədخان oğlu Qardaşovun "Azərbaycanda kitabxanaçılıq təhsili (yararlanması, inkişafı və müasir vəziyyəti)" mövzusunda, Dadaş Nəsrin Mitra Əsədın "Təbriz Universiteti kitabxanasının tarixi" mövzusunda yazdıqları dissertasiya işləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının əmri ilə müdafiəyə buraxılmışdır və hazırda Birdəfəlik Dissertasiya Şurasının təşkilati istiqamətində hazırlıq prosesi aparılır.

Prof. X.İsmayılov tarix və kitabxanaşünaslıq elmləri sahəsində gənc kadrların hazırlanmasında opponent kimi də xüsusi fəallıq göstərir.

Eyni zamanda Alim vaxtaşırı kütləvi informasiya vasitələrində çıxış edərək, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən respublika prezidenti İlham Əliyevin xarici və daxili siyasətini dəstəkləyir, milli dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsi naminə öz vətəndaşlıq mövqeyini prinsipli şəkildə nümayiş etdirir.

Bütün bunlarla yanaşı prof. X.İsmayılov Azərbaycan təhsilinin Avropa təhsilinə inteqrasiyası, Boloniya prosesinin genişlənməsi istiqamətində öncül rol oynayan Bakı Dövlət Universitetində həyata keçirilən təhsil islahatlarının reallaşmasına təcrübəli mütəxəssis kimi öz töhfələrini verməyə çalışır.

Uzun illərdən bəri elmin və tədrisin inkişafına öz töhfələrini verən prof. X.İsmayılov prinsipli, obyektiv və humanist insan kimi öz müsbət təşkilatçılıq və idarəçilik keyfiyyətləri ilə həm professor-müəllim heyətinin, həm də tələbələrin rəğbətini qazanmışdır. O, fəal ictimaiyyətçi kimi də ölkəmizin mədəni həyatında yaxından iştirak edir. Elə buna görə də onun fəallığı, işgüzarlığı və təşkilatçılıq bacarığı Bakı Dövlət Universitetinin rektorluğu tərəfindən dəfələrlə yüksək qiymətləndirilmişdir.

2009-cu ilin noyabrında – Bakı Dövlət Universitetinin 90 illik yubileyi günlərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Əməkdar mədəniyyət işçisi" fəxri adına layiq görülməsi isə prof. Xəlil İsmayılovun uzun illər ərzində Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində həyata keçirdiyi səmərəli fəaliyyətinin uğurlu bəhrəsidir. Onu da xatırladaq ki, o, prof. A.Xələfov və prof. Z.Əliyevdən sonra fakültədə bu fəxri adı daşıyan sayca üçüncü alimdir.

Prof. X.İsmayılovun kitabxana-informasiya fəaliyyətinin, beynəlxalq kitabxana-bibliografiya əməkdaşlığının, milli kitabxanaşünaslıq elminin inkişafında xüsusi xidmətləri nəzərə alınaraq 2014-cü ildə BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının həqiqi üzvü (akademiki) seçilməsi də bütövlükdə Azərbaycan kitabxanaşünaslığının uğurudur.

Xəlil müəllim sədaqətli dost, vəfalı yoldaş kimi də ləyaqətli insandır. Həm dost-tanışların, həm qohum-əqrəbənin, həm də iş yoldaşlarının toy məclislərində və ya yas mərasimlərində əsl el adamı kimi yaxından iştirak etməsi onun şəxsiyyət bütövlüyünü tamamlayan xarakterik cəhətlərdəndir. O, hər kəsin sevincini öz

şadyanalığı kimi duyub fərhələnməyi bacaran əsl toy-düyün yoldaşı, eyni zamanda dar gündə hər kəsin dərdini bölməyi bacaran qəm sirdaşıdır.

Xəlil müəllim zəngin milli ədəbiyyatımızın, tükənməz xalq yaradıcılığının, bənzərsiz sazımızın-sözümüzün vurğunu və yorulmaz təbliğatçısıdır. Xalqımızın qan yaddaşından süzülüb gələn ulu aşiq havalarını dərindən bilməsi, həqiqi sənətə və əsl sənətkara sonsuz hörmətlə yanaşması, milli musiqi incilərini layiqincə dəyərləndirməsi onu səciyyəvləndirən üstün xüsusiyyətlərdəndir.

Sözübütöv, ürəyiaçıq, qəlbigeniş insan kimi tanınan Xəlil müəllim eyni zamanda sədaqətli ailə başçısı, qayğıkeş ata, sevimli babadır.

Yel qanadlı, kəhər ath illər şöhrətinin üstünə şöhrət gələn alim dostumuz və həmkarımız bu gün ömrünün müdriklik və kamillik çağlarını yaşayır. Həyatının şan-şöhrətli dövrünə alınacağı, üzüağ qədəm qoyan möhtərəm professorumuz Xəlil İsmayılovu 70 yaşı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı, tükənməz yaradıcılıq enerjisi, elmi-pedaqoji fəaliyyətində yeni-yeni nailiyyətlər, həyatda xoş günlər arzulayırıq!..